

Eskişehir Valisi Özdemir Çakacak

Eskişehir ilinde Haziran 2017'den bu yana görev yapıyorsunuz. Genel olarak Eskişehir'i nasıl tanımlarsınız?

İç Anadolu'nun parlayan yıldızı olan Eskişehir'imiz eğitime ciddi mânâda önem veren, kültürü ve sanatı hemen her boyutuyla yaşayan, nitelikli sanayi

tesislerine ve yetişmiş insan gücüne sahip bir şehirdir. Dünya'nın en güvenli on şehirden birisi olan Eskişehir'imiz her geçen gün büyümeye ve daha modern daha müreffeh bir şehir olmaya hızla devam etmektedir.

Her şehrin öne çıkan bir yönü vardır. Fakat şehrimiz bu açıdan farklıdır. Eskişehir öncelikle 3 güzide üniversitesi ile öğrenci şehri olarak bilinir. An-

cak bu sadece üniversite ve öğrenci sayısı ile değerlendirilemez. Öğrenci ile barışık bir halkı vardır. Öğrenciler üniversitelerinden ve bu şehirde yaşamaktan memnundurlar. Büyük şehirde yaşamın zorluğu ve küçük şehirdeki imkansızlık yoktur Eskişehir'de. Eskişehir, 'öğrenci şehri' olmanın yanında aynı zamanda bilim, sanat, kültür, sanayi ve ticaret kenti özelliklerine de sahiptir.

Ana yollar üzerinde bulunması ve hızlı tren ile İstanbul-Ankara ve Konya'ya hızlı ve konforlu yolculuk imkanı, ulaşım kolaylığı sağlanmaktadır.

Yunus Emre'nin, Nasreddin Hoca'nın, Seyyid Battal Gazi'nin ve Şücaeddin Velî'nin şehri olarak bilinen Eskişehir'in önümüzdeki yıllarda her alanda daha söz sahibi bir şehir olacağından kuşku duymuyoruz.

İl genel nüfusunun % 88'inin il merkezinde toplandığı şehrimiz 'ilk'leri yaşayan ve yaşatan bir şehir olmuştur. Osmanlı'da ilk hutbenin okunması (Osman Bey Dönemi), İlk Temyiz Mahkemesi'nin açılması (1923), İlk Tarımsal Araştırma Enstitüsü'nün kurulması (1925), İlk Köy Enstitüsü'nün açılması (1940), İlk Türk otomobili Devrim'in üretimi (1961), İlk Türk lokomotifini Karakurt'un üretimi (1961), İlk Açıköğretim Fakültesi

(1982), İlk Yüksek Hızlı Tren seferinin yapıldığı şehir (2009), İlk Türk Dünyası Kültür Başkenti (2013), İlk Somut Olmayan Kültürel Miras Başkenti (2013) ve İlk Millî Jet Motoru Üretimi (2019) gibi daha birçok ilke de ev sahipliği yapmıştır Eskişehir.

Eskişehir tarihte önemli bir yeri olan bir ilimizdir. Bu bağlamda Eskişehir'in tarihsel geçmişinde öne çıkan dönüm noktalarından bahsedebilir misiniz?

Eskişehir, günümüzde nasıl ki hem karayollarının, hem de konvansiyonel demir yolları ile yüksek hızlı trenlerin güzergâhında merkezî bir konumda ise bu durum geçmişte de aynıdır.

Eskişehir'in geçmişi Eski ve Orta Çağlara kadar uzanmaktadır. Eski kaynaklarda şehrimizden önemli yolların kavşak noktasında kaplıcaları ile ünlü, ticaret ile zenginliğe kavuşmuş bir Frigya şehri olarak bahsedilir. Frig Vadisi Eskişehir, Afyon ve Kütahya illerini kapsamaktadır. Başta Yazılıkaya olmak üzere önemli Frigya eserlerine sahiptir.

Tarihsel geçmişinde Devrim Arabası'nın üretilmesi önemli bir dönüm noktasıdır. Türk mühendis ve işçileri tarafından TÜLOMSAŞ'da yerli aracımız DEVRİM Otomobili 4 adet üretilmiş, ancak o günkü siyasal iktidar tarafından kararlı bir duruş sergilenmediği için ilk yerli otomobilin seri üretimine geçilememiştir. Eğer üretim devam etmiş olsaydı şu anda ülkemiz çok farklı noktada olurdu.

12. yy. 'den itibaren Selçuklu egemenliğine giren Eskişehir, Osmanlı

Devleti için de önemli bir konumda olmuştur. Osmanlı Devleti'nin ilk fethettiği kale olan Karacahisar Kalesi ile Osmanlı Devleti'nin kurucusu Osman Gazi adına ilk hutbenin okunduğu Karacaşehir, Eskişehir sınırları içerisinde yer almaktadır. Karacahisar Kalesinde Anadolu Üniversitesi tarafından yapılan kazılar sonucu burası önemli görülmesi gereken bir yer olacaktır.

Cumhuriyet döneminde de Eskişehir önemini devam ettirmiştir. Kurtuluş Savaşı'nda İnönü Savaşlarına ve Zaferine ev sahipliği yapmış ve stratejik bir konumda ve stratejik bir rol üstlenen şehrimiz özellikle son 20-30 yıl içerisinde büyük bir atılım sürecine girmiş ve ülkemizin en önemli şehirlerinden birisi hâline gelmiştir.

Eskişehir, sanayi, ticaret, tarımsal potansiyeli, doğal kaynakları, turizmi, tarihi ve kültürel varlıkları, yaşam tarzı ve gelenekleri ile tanınan illerinden biridir. Bu bağlamda il'in sahip olduğu potansiyelin yeterince değerlendirildiğini düşünüyor musunuz? Bu konuya yönelik çalışmalardan söz edebilir misiniz?

Büyük illerin arasında, demir yolları ve kara yollarının kesişim noktasında yer alan ilimiz 32 milyon m²'lik alanı ile Türkiye'nin en büyük OSB'lerin birine ev sahipliği yapmaktadır. Bu OSB ile plânlı sanayileşmenin en güzel örneğini sunmaktadır. 500'ü aşkın firması, 42 bini aşkın çalışanı,

üniversite-sanayi işbirliğine önem vermesi, 20 faal AR-GE merkezi, 2 tasarım merkezi ve 1 teknoloji geliştirme bölgesi ve OSB dışındaki büyük sanayi tesisleriyle ilimiz sahip olduğu sanayi ve ticaret potansiyelini en üst seviyeye taşımak için uğraşmaktadır.

218 hektarlık alanda kuruluş çalışmaları devam eden Sivrihisar OSB ile 143 hektarlık alan üzerinde kuruluş çalışmaları devam eden Beylikova Tarıma Dayalı OSB yine ilimizin

sahip olduğu potansiyeli değerlendirmeye dönük adımlardır.

Biz bu tür adımları sanayi ve ticaret başta olmak üzere eğitimde, sağlıkta, turizmde, tarımda, kongre ve fuarcılıkta, madencilikte, animasyon sektöründe, raylı sistemlerde, havacılık sanayisinde, makine üretiminde, gıda sanayisinde en etkili şekilde atmaya çalışıyoruz. Eskişehir'imizi sahip olduğu potansiyelden güç alarak daha da kalkınmış ve ülkemizin hemen her alanında öncü

şehirlerinden birisi yapmanın gayretini veriyoruz.

Eskişehir şehir merkezindeki tarihi Odunpazarı evleri, müzeleri, gezilecek görülecek yerleri ile özellikle hafta sonları son derece yoğun iç turizm hareketliliği yaşamaktadır.

Ancak şehir merkezi dışında ilçelerimizde bulunan binlerce yıllık medeniyetlerin bizlere bırakılmış olduğu insanlık mirası tarihi zenginlikleri hafta sonu ve yerli turizmin haricinde yabancı turistlerin ve haftanın her günü turizm hareketliliği oluşturabilecek potansiyele sahibiz.

Yine şehir merkezinde termal sular ve hamam kültürü eskiden beri yaygın olmasına rağmen termal turizme dönüştürülmemiştir. Kızılınlar termal turizm bölgesi önemli bir potansiyel olup yatırımcılarımızı beklemektedir.

Eskişehir ve Lületaşı, birlikte akla gelmektedir. Lületaşının Eskişehir açısından anlamı ve Eskişehir'e katkıları konusunda düşünceleriniz nelerdir?

Lületaşı çok özel bir taş. Lületaşının anavatanı Eskişehir'dir. Eskişehir'in önemli simgesidir. Yani Eskişehir denince akla ilk olarak Lületaşı, ardından çibörek gelir desek yanlış olmaz.

Yumuşak ve işlenebilir yapısı sebebiyle sanat eseri birçok figür ve objenin ana maddesidir. Lületaşı, ağırlıklı olarak süs eşyalarının yapımında kullanılır. Pipo, sigara ağızlığı, biblo, kolye, parçalı bilezik, tespih, satranç takımı, nargile, mektup

açaçağı, heykelticikler ve çeşitli süs eşyalarının ana maddesi olan Lületaşı, sanayideki bazı sektörlerde de katkı maddesidir. Gözenekli yapısı sebebiyle filtre, yalıtım ve dolgu malzemelerinin yapımında da kullanılmaktadır. Otomobil boyalarında, porselen hamurunda, pudralarda ve leke çıkarıcılarda da Lületaşının çeşitli formlarına rastlıyoruz.

Lületaşı, Eskişehir ve Türkiye ekonomisine önemli katkılar sağlamaktadır. Çıkarıldığı bölgelerdeki yöre halkı, işçiler, sanatkârlar, işletmeciler ve esnafılar için önemli bir gelir kaynağı aynı zamanda.

Odunpazarı'nda 2008 yılında Lületaşı Müzesi açıldı. Kurşunlu Camii ve Külliyesi içinde bulunan müzede Lületaşının ham halinden üretilen eserlere kadar birçok obje sergileniyor. Eskişehir'in tarihi dokusu ile tanınan ilçesi Odunpazarı'nda birçok

lületaş işletmecisi için önemli gelir kaynağıdır.

İlin sanayi, ticaret, ulaştırma, tarım, kültür-turizm ve istihdam potansiyelini değerlendirerek; Eskişehir'in farklı alanlarda sahip olduğu potansiyelin ülkemize ve ülke ekonomisine katkıları konusundaki düşüncelerinizi bizimle paylaşır mısınız?

Yukarıda da ifade ettiğim gibi büyük illerin arasında, demir yolları ve kara yollarının kesişim noktasında yer alan ilimiz raylı sistemlerde, ha-

vacılıkta ve savunma sanayiinde ileri teknoloji üretim tesisleriyle tam bir sanayi ve ticaret kentidir. Diğer taraftan 218 hektarlık alanda Sivrihisar OSB ve 143 hektarlık alan üzerindeki Beylikova OSB'nin kuruluş çalışmaları da devam etmektedir.

2019 yılının ilk 11 ayında TÜİK rakamlarına göre 1 Milyar 39 milyon dolarlık ihracat gerçekleştirdik. Aralık ayı resmi rakamlarının açılanması ile birlikte 2019 yılı genel ihracatının 1 milyar 200 milyon dolar civarında olmasını bekliyoruz. Diğer taraftan Eskişehir Sanayi Odası'na kayıtlı olup, diğer gümrüklerden çıkış yapan firmaların 2019 yılındaki ihracatı ise 2,6 milyar dolar civarındadır.

Türkiye'nin tek uçak motor fabrikası ve dizel lokomotif motoru üreten fabrikaları Eskişehir'de bulunmaktadır. TUSAŞ-TEİ uçak motor parça-

larını üreten ve yüksek teknoloji ile üretim yapan önemli bir tesisimizdir. TEİ uçak motor parçaları üretimi yanında yerli ve milli İHA ve helikopter motoru üretmekte ve geçtiğimiz aylar içerisinde seri üretim motorlarının Savunma Sanayii Başkanlığı'na teslimi yapılmıştır.

Dizel lokomotif motoru üretimi yapan TÛLOMSAŞ geçtiğimiz yıl yerli olarak hibrit (dizel-elektrikli) lokomotif üretimi gerçekleştirmiş ve Berlin Fuarı'nda sergilenmiştir. TÛLOMSAŞ Dizel Motor üretiminde önemli teknoloji birikimine sahiptir.

İlimiz, ülkemizdeki dizel lokomotifin tamamını üretmektedir, kompresör (soğutucu) ürünlerinde ise pazar lideri konumundadır. Bu ürünlere ek olarak; boraks, kriko, buzdolabı ve çamaşır kurutma makinesi üretiminde de Eskişehir, ulusal pazarın

yarısından fazlasına hâkim durumdadır.

Hazır giyim ve tekstil sanayinde büyük ve modern tesisleri olan şehrimiz, mevcut ürünlerini Türkiye genelinde pazarladığı gibi ihracat da yapmaktadır.

Çalışanların sektörel dağılımında en fazla orana sahip olan gıda sanayisi ise şehrimizin öne çıktığı alanlardan birisidir. Eskişehir, bisküvi üretiminde Türkiye üretiminin yaklaşık üçte bir oranına sahipken, hamur işleme makineleri üretiminde ise yaklaşık % 40'lık paya sahiptir.

Tüm bunlar bir arada değerlendirildiğinde Eskişehir'in ülkemizin büyümede ve ihracatta lokomotif illerinden birisi olduğu görülecektir. Eskişehir yüksek teknolojili ürünleri hariç eden önde gelen illerimizdendir. Toplam ihracatımızın %15 yük-

sek teknolojili ürün ihracatıdır ve Türkiye'de 3. sıradadır. Tabii, bizler mevcut konumumuzu yeterli görmüyoruz. Özellikle makine imalat sanayisi, havacılık kümelenmesi, raylı sistemler başta olmak üzere eğitimde, kültür ve sağlık turizminde, termal turizmde, animasyon sektöründe, madencilikte, gıda sektöründe, tekstilde, fuar ve kongre turizminde daha öne çıkmak ve ilimize daha büyük katkılar sunmak istiyoruz.

Eskişehir İli'nin ileriye dönük vizyonu nedir?

Cumhuriyet'in 100.

Yılı'nda Eskişehir'i nerede görmek istersiniz?

Bununla ilgili bir yol haritanız var mı?

Biz şu an Türkiye'nin en çok ihracat yapan ilk yirmi ili içerisindeyiz. Eskişehir sahip olduğu potansiyel ile ilk ona girebilecek bir şehirdir. Cumhuriyetimizin 100. kuruluş yılına girerken ülkemizin en fazla ihracat yapan ilk on ilinden birisi olmak hepimizin arzusu.

Bunun yanında ilimiz gerek OKS, gerekse YKS sınavlarında ilk on içerisinde. Bizler Eskişehir'i eğitimde model bir il olarak gördüğümüzden her zaman ilk üç içerisinde olmayı hedefliyoruz. İlimizdeki üç üniversite ile üniversite – sanayi işbirliğinin en güzel örneğini sunmak istiyoruz.

Şehrimiz turizm alanında da ciddi bir potansiyele sahip. Şehrimizi ziyaret eden turist sayısı her geçen yıl artmaktadır. 2023 yılında turizm hareketliliğinin çok daha fazla artacağını değerlendiriyoruz. Bizler kültür turizminin yanında sağlık, termal,

fuar ve kongre turizmine de yatırım yapıyoruz. Destinasyonlarımızı bu alanlarda çeşitlendiriyoruz.

Eskişehir'in sahip olduğu tüm sektörlerdeki potansiyellerinin en üst düzeyde değerlendirildiği ve kullanıldığı bir şehir olmak amacıyla tüm paydaşlarımızla, şehrimizin tüm dinamikleriyle çalışıyoruz. Özellikle raylı sistemlerde, havacılıkta ve savunma sanayiinde Eskişehir adından çok söz ettirecektir.

Kısaca toparlamak gerekirse bizler, cumhuriyetimizin 100. kuruluş yılında her parametrede ilk onun içerisinde olmak hedefiyle şehrimizin tüm dinamikleri birlikte geleceğe

güvenle kararlı bir şekilde yol alıyoruz.

Eskişehir'de başlamış olan ve vizyon açısından özellikle önem verdiğiniz proje ya da projeler var mı? Bahsedebilir misiniz?

Aslında hâlihazırda şehrimizde birçok çalışma devam etmektedir. Odunpazarı Tarihi Kent Meydanı'ndaki dönüşüm, restorasyon ve tarihi kimlik ile uyumlu yeni yapılaşma devam etmektedir. Aslında biz devlet yatırım programının yanında yerel yönetimlerimiz ve özel sektö-

rümüzün yatırımlarını ve projelerini birlikte değerlendiriyoruz. Odunpazarı bölgesinde özel sektör eliyle hemşehrimiz Erol TABANCA tarafından yaptırılan Odunpazarı Modern Müze (OMM) ile bu bölgede ayrı bir turizm hareketliliği olacağını görüyoruz. Burasının bir açık hava müzesi kimliğinin daha da pekiştirilmesi niyetindeyiz.

Frig Vadisi'nin turizmde hak ettiği payı alması için birçok çalışma yaptık. Yapmaya da devam edeceğiz. Sıcak hava balonları noktasında ilimizin Kapadokya ve Pamukkale'nin ardından üçüncü bir uçuş noktası olmasını arzuluyoruz. Bu konuda deneme uçuşlarını gerçekleştirdik.

BEBKA'nın 10 Milyon TL GÜDÜMLÜ Proje Desteği verdiği Ticaret Odamızın Fuar ve Kongre Merkezi'miz faaliyete başladı. Geride bıraktığımız yıl ilimizde ortalama her bir buçuk ayda bir fuar oldu. Fuarlar sayesinde ilimiz ticareti başta olmak üzere birçok alanda hareketlilik oluştu. Bizler fuar ve kongre turizminde daha ileri bir noktayı arzuluyoruz.

ilimiz kamu ve özel sektör yatırımları sayesinde sağlık tesisleri anlamında son yıllarda ciddi bir alt yapıya kavuştu. Ve sağlıkta yalnızca şehrimiz halkına hizmet veren değil çevre illerden de çok ciddi hasta kabul eden bir noktaya ulaştık. Biz bu alanda daha da ilerlemek, termal

olanaklarımızı da kullanarak ciddi bir sağlık ve termal turizm hareketliği oluşturmak istiyoruz.

Son olarak Dergimizin bu sayısında kapak konusu olarak yer verilecek olan, “10 Ocak İdareciler Günü” ile ilgili düşüncelerinizi öğrenebilir miyiz?

Bildiğiniz üzere 10 Ocak 1971 yılında Mülki İdare Amirleri sınıfının ihdası ile yapılan ilk meslekî toplantı başlangıç kabul edilerek, Türk İdareciler Derneği tarafından 1978 yılı Genel Kurulu’nda 10 Ocak tarihi, ‘İdareciler Günü’ olarak kabul edilmiştir.

10 Ocak İdareciler Günü, milletimizin huzuru, refahı ve güvenliği için üstün bir vazife bilinciyle hareket

eden, devleti ve hükümeti temsil sıfatıyla vatandaşın canının ve malının korunması için her türlü güvenlik önlemini alan, halkın taleplerini ve ihtiyaçlarını devlet adına tespit edip; ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda çalışmalar yapan devletin temel yapı taşları Mülki İdare Amirleri’nin meslek camiasındaki sorunlarının dile getirilmesi, dayanışma, hatırlanma ve meslekî misyonun canlı tutulması açısından önem arz etmektedir.

Mülki İdare Amirlerimiz, devleti ve hükümeti temsil ederken sadece devletin varlığını, gücünü ve otoritesini değil, şefkatini de temsil etmekte, devletle vatandaşlarımız arasındaki sevgi ve güven bağlarını daha da güçlendirmektedir.

İdareciler olarak mülki idare amirleri vatandaşla devlet arasındaki kaynaşmayı daha güçlü hâle getirmek ve vatandaşın devletine olan

güvenini artırmak için mesai mefhumu olmadan fedakarca görev yapmaktadır. Aldığı devlet terbiyesi ve ibadet mesabesinde milletin evlatlarına hizmet ederken kendi ailesi ve çocuklarını ihmal edebilmekte, kimsesizlerin kimi olarak yüreğine dokunduğu vatandaşından bir Allah razı olsun ifadelerini en büyük ödül olarak kabul eden bir mesleğin mensuplarıdır.

Büyük fedakârlık ve çalışma azmiyle görev yaparken, devletle vatandaş arasındaki bağı kuvvetlendirerek ülkemizin gelişmesi için çaba sarf eden, başta mesleğimizin temeli olan ve ilçelerimizde hizmet veren kaymakamlarımız ve vali yardımcılarımız olmak üzere, tüm Mülki İdare Amirlerimizin ‘10 Ocak İdareciler Günü’nü sizler vesilesiyle kutluyor; aileleri ile birlikte sağlıklı, mutlu, huzurlu ve başarılı bir yıl geçirmelerini temenni ediyor, kaybettiklerimize Allah’tan rahmet diliyorum.